

Šolski center Rudolf Maister Kamnik
Gimnazija

KRST PRI SAVICI

DOMAČE BRANJE

Kazalo

Označi zunanjo zgradbo pesmi. Poimenuj pesemsko obliko.....	2
Razloži razpoloženje in svetovni nazor lirskega subjekta.....	2
Ali pesem pomaga razumeti sporočilo krsta?.....	2
Uvod	2
Opiši zunanjo zgradbo uvoda. Poimenuj kitico.....	2
Na kratko povzemi dogajanje. Ali je snov zgodovinska?.....	3
Označi Črtomira. Katero vrednoto postavlja ne prvo mesto? Iz katerega dela uvoda to razbereš?.....	3
Krst	3
Opiši zunanjo zgradbo. Kitici določi rimo in metrično shemo.....	3
Določi dogajalni prostor in čas.....	3
Notranja zgradba krsta je sintetična z analitičnimi (retrospektiva, spominjanje) dopolnili. Povzemi analitične dele zgodbe.....	3
Na kratko povzemi zgodbo krsta.....	4
Označi Črtomira. Primerjaj njegovo notranjo podobo s podobo z Uvoda. Razloži njegov odnos do Bogomile ter krščanske in poganske vere.....	4
Označi Bogomilo. Razloži njen odnos do Črtomira. Ali se njeno pojmovanje ljubezni razlikuje od Črtomirovega? Svoj odgovor utemelji s primero iz besedila.....	4

Označi zunanjo zgradbo pesmi. Poimenuj pesemsko obliko.

Pesem je sestavljena iz dveh tercina in dveh kvartin. Verz v pesmi je laški ali jambski enajsterec. V kvartinah je rima oklepajoča (abba) v tercinah pa je rima verižna (cdc dcd). V celotnem delu je rima ženska. V vsebini opazimo tudi notranjo dvodelnost med tercina in kvartinama. Iz tega sledi, da je pesemska oblika sonet.

Razloži razpoloženje in svetovni nazor lirskega subjekta.

Prešeren v tej pesmi objokuje smrt svojega dragega prijatelja. Pove nam tudi, da je uvidel, da se mu bo moral odpovedati in s tem že nakaže, da se bo odpovedal tudi Juliji Primic.

Ali pesem pomaga razumeti sporočilo krsta?

Pesem vsekakor pomaga razumeti sporočilo krsta. Kasneje lahko vidimo, da se je v krstu Prešeren, kot Črtomir Bogomili, odpovedal svoji veliki ljubezni. To je nakazal že v pesmi Matiju Čopu, ker se je tam odpovedal prav njemu.

Uvod

Opiši zunanjo zgradbo uvoda. Poimenuj kitico.

Uvod predstavlja Črtomirov boj za vero svojih prednikov. Sestavljen je iz šestindvajsetih tercina. Rime je verižna in spodbuja neprekinjeno nadaljevanje. Verz v uvodu je laški ali jambski enajsterec. V uvodu zasledimo tudi kopico pesniških sredstev.

Na kratko povzemi dogajanje. Ali je snov zgodovinska?

Črtomir se s svojimi vojaki že dolgo bojuje za pogansko vero. Čromirova vojska je ujeta v Ajdovskem Gradcu. Vojna proti kristjanom, ki jih vodi Valjhun, traja že šest mesecev in počasi Črtomiru in njegovim možem zmanjkuje hrane. (10 tercín)

Nato nastopi sam Črtomir in svoji vojski razloži, da so v zelo slabem položaju, ker jim je že skoraj zmanjkalo hrane. Pove jim, da bo skušal pobegniti z gradu in se tako rešiti pred Valjhunom. Vsakemu vojaku pa pusti svobodno voljo in možnost predaje. (7 tercín)

Črtomira seveda ni zapustil nihče in vojska je tako ponoči skušala pobegniti. Isto noč pa je Valjhun z vojsko skušal prelesti obzidje gradu. Takrat pa se je vnel res strašen boj, v katerem so pomrli v pogani in več kot polovica kristjanov. Od poganov je preživel le Črtomir, ki je med bojem ušel. (9 tercín)

Snov je zgodovinska.

Označi Črtomira. Katero vrednoto postavlja ne prvo mesto? Iz katerega dela uvoda to razbereš?

Črtomir je romantični junak. Je vztrajen srčen bojevnik, ki se noče ukloniti drugi veri, saj je edina prava vera zanj, vera staršev. Je vztrajen dober vojskovodja, ki ne misli le nase, ampak tudi na dobro cele vojske. Vsakemu pusti svobodno odločanje. Najvišja vrednota zanj je nedvomno svoboda. To se najbolje pokaže v zaključku njegovega govora, ko pravi:

»Ak pa naklonjo nam smrt bogovi,
manj strašna noč je v črne zemlje krili,
ko so pod svetlim soncam sužni dnovi!«

Krst**Opiši zunanjo zgradbo. Kitici določi rimo in metrično shemo.**

V Krstu je triinpetdeset kitic, ki se imenujejo štance. V kitici je rima trikrat prestopna in enkrat zaporedna (abababcc). Verz je enak kot v pesmi Matiju Čopu in v Uvodu, se pravi italijanski enajsterec (pet popolnih jambov in en poudarjen zlog). Krst govori o Črtomirovem notranjem boju. Odloča se med krščansko vero in vero svojih staršev.

Določi dogajalni prostor in čas.

Cela zgodba se odvija v času pokristjanjevanja poganov. V prvih štirih štancih je na kratko predstavljen oris uvodnega položaja. V naslednjih desetih štancih je dogajalni prostor Blejski grad z okolico, čas pa je pretekli, saj nam pesnik pripoveduje o srečni ljubezni med Črtomirom in Bogomilo pred strašno vojno, ki je predstavljena v uvodu. Nato v sledečih desetih štancih sledi Črtomirov prehod z obale Blejskega jezera k Savici. Čas je današnji. V vseh sledečih štancih pa je dogajalni prostor slap Savica, čas pa je deloma pretekli deloma pa sedanji.

Notranja zgradba krsta je sintetična z analitičnimi (retrospektiva, spominjanje) dopolnili.**Povzemi analitične dele zgodbe.**

Prvi analitični del (od 5. do 13. štance) govori o ljubezni na Blejskem otoku med Črtomirom in Bogomilo. Predstavljen je čas pred bojem, ki je predstavljen v uvodu. Črtomir hoče na Blejskem otoku ravno opraviti daritev v čast boginji Živi. Takrat zagleda lepo mlado svečenico, nedolžno Bogomilo. Med njima se takoj vname vroča ljubezen, ki traja eno leto, vse do takrat, ko Črtomira pokličejo v boj proti Valjhunu. (nato sledi dogajanje iz uvoda)

Drugi analitični del (od 25. do 34. štance) pa predstavlja pripoved Bogomile, ki Črtomiru govori, kaj je bilo, ko se je on vojskoval. Bogomila je strašno trpela, ker ni vedela, kaj je z možem, ki ga ljubi. Ni več vedela, kaj naj stori, ravno takrat pa jih je doma obiskal krščanski misijonar, ki jim je tako goreče oznanil vero, da sta jo Bogomila in njen oče tudi sprejela. v tej veri pa je Bogomila našla potešenje in se tudi zaobljubila, da postane božja služabnica, če bo Črtomir

preživel. (po tem delu sledi še pogovor med duhovnikom, Bogomilo in Črtomirom in zaključni del.)

Na kratko povzemi zgodbo krsta.

Jutro po bitki je od poganov dočakal le Črtomir, ki je pobegnil in se tako rešil. Pobegnil pa je zato, da bi še enkrat videl svojo veliko ljubezen, Bogomilo. Stoji na obali Bohinjskega jezera in se spominja, kako je bilo pred vojno za vero, ko sta bila z Bogomilo skupaj kar leto dni. Spominja se ljubezni na Blejskem otoku. Ker pa ga peče vest, da je pustil svoje tovariše na cedilu, hoče narediti samomor. Od tega ga spet odvrne spomin na Bogomilo. Sedaj noče umreti prej, preden znova ne vidi Bogomile. Takrat se do obale pripelje ribič, ki mu pove, da ga Valjhun še vedno išče. Zato ga odpelje do slapa Savice. Črtomir mu naroči, da naj poišče Bogomilo in jo pripelje k njemu.

Naslednje jutro se ribič res vrne z Bogomilo, ki k Črtomiru pride v spremstvu duhovnika. Bogomila Črtomiru pove, da se je dala krstiti in da sedaj živi krščansko življenje. Pravi mu, da ga je Bog ne njeno priprošnje obvaroval smrti. Zato naj neha verjeti v poganse bogove in naj se obrne k resničnemu Gospodu. Pove mu tudi, da ne bo mogla postati njegova žena, ker se je zaobljubila Gospodu in bo služila le še njemu. Ko pa bo umrla bosta lahko s Črtomirom za vedno skupaj v nebesih.

Ko Črtomir dojame, da se bo moral na tem svetu dokončno odpovedati ljubezni do Bogomile, se tudi sam odloči, da bo sprejel krščansko vero. Duhovnik, ki je prišel z Bogomilo ga krsti. Nato se razidejo. Bogomila odide domov k očetu, Črtomir pa v Oglej, kjer postane duhovnik in misijonar. Z Bogomilo se ne vidita nikdar več.

Označi Črtomira. Primerjaj njegovo notranjo podobo s podobo z Uvoda. Razloži njegov odnos do Bogomile ter krščanske in poganse vere.

Črtomir je v uvodu bojevit, poln zanosa in na noben način noče postati kristjan. Bojuje se za svoje prepričanje, saj se noče ukloniti verskemu mnenju drugih. Bodri svoje vojake in jih spodbuja, da jim bo kljub nemogočemu položaju uspelo. Tudi če kdo noče iti v boj z njim, ga ne zaničuje, temveč mu prepusti odločitev. Plemenito se bori za svojo, poganse vero.

V Krstu pa postane žalosten, ztačne razmišljati o samomoru, saj je namreč edini preživeli. Ljubezen do Bogomile pa mu tega ne dovoli, saj jo želi še zadnjič videti. Uklone se Bogomili in njenemu prepričanju, zato ni nič več podoben tistemu Črtomiru iz Uvoda.

Njegov odnos do Bogomile je skrajno popustljiv, saj ji ne more odreči nobene želje. Zato se tudi pokristjani. Nam se to sicer zdi samoumevno, saj se je to dogajalo v času vsesplošnega pokristjanjevanja, za Črtomira pa je bil to velik korak. Njegova prva vera, v kateri je rasel, je namreč poganse. Ves se je predal svojim boginjam, bogovom in raznim drugim subjektom. Za njih se je bil pripravljen tudi boriti. Krščansko vero pa sprejme bolj ali manj pod prisilo, za kar mu je dober izgovor ljubezen do Bogomile, v bistvu pa gre le za prepričevanje nje in duhovnika. Da pa vse to ni le površinsko, nam pove podatek, da se Črtomir da krstiti in se odloči postati duhovnik.

Označi Bogomilo. Razloži njen odnos do Črtomira. Ali se njeno pojmovanje ljubezni razlikuje od Črtomirovega? Svoj odgovor utemelji s primero iz besedila.

Bogomila je v prepričanju, da se Črtomir ne bo živ vrnil z boja, sprejela krščansko vero. Vendar sta se s Črtomirjem le srečala in takrat ga je začela prepričevati, da naj se tudi on odloči za drugo vero. Beseda nanese tudi na poroko, vendar mu Bogomila pojasni, da se ne more poročiti, saj se je zaobljubila Bogu, kajti to se ji je zdel edini smiselni način, kako spet videti Črtomirja. Namreč v nebesih.

Bogomila smatra ljubezen kot večno srečno življenje skupaj s Črtomirom. V tem upanju se opira predvsem na svojo novo vero, ki obljublja posmrtno življenje.